

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-03-21
Besvaras senast
2023-04-11

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2022/23:281 Ansvar för hyresgäster för brottslighet som begåtts av andra personer

Den pågående utredningen om uppsägning av hyresgäster som begått brott har till uppgift att se över ”den hyresrättsliga regleringen kring uppsägning av hyresavtal i fall där hyresgästen, eller någon som denne ansvarar för, har begått brott i lägenheten eller i närområdet”.

Flera skrämmande, hyresgästfientliga förslag ingår i uppdraget, och kanske är det därför den sittande regeringen med glädje tog över utredningen från den förra. Bostadsministern meddelade för inte alltför länge sedan att han ansåg direktivet vara ”väl avvägt”, men uppenbarligen höll inte justitieministern med eftersom han den 2 mars 2023 gav ett tilläggsdirektiv med syfte att göra det – om möjligt – ännu lättare att vräka barn än vad det gällande direktivet gav utrymme till.

Förslagen handlar i huvudsak om att ifall en person som bor i någon annans hyresrätt, till exempel ett barn eller en inneboende, begår ett brott i eller i närheten av bostaden så ska hela hushållet kunna vräkas. Alltså även vuxna och barn som är oskyldiga. Regeringen vill också att det ska bli lättare att kunna vräka dessa hyresgäster utan att de först ges en chans till rättelse.

Antalet hemlösa ökar, och vräkningar av barnfamiljer ökar. Att regeringen ändå fullt medvetet vill bidra till att ännu fler vräks är minst sagt upprörande. Enligt Kronofogdens senaste statistik har antalet barn som tvingats från sina hem de senaste fem åren ökat med nästan 50 procent, från 387 barn år 2017 till 572 barn år 2021. I en omfattande granskning, med Malmö som exempel, har tidningen Hem & Hyra visat att en lagskärpning enligt ovan kan leda till att över 50 hushåll kastas ut och att det skulle kunna påverka ett trettio-tal barn, och detta enbart i Malmö, under ett enda år. Det här är en utveckling som otvetydigt riskerar att leda fler barn och unga in i kriminaliteten och därmed öka, inte minska, brottsligheten.

Att vräka oskyldiga gör helt enkelt inte Sverige tryggare. Fler vräkt och hemlösa minskar inte brottsligheten, tvärtom. Det är enkel matematik som man kan tycka även högern skulle kunna förstå. Men icke.

Som om detta inte vore nog rimmar denna kollektiva bestraffning illa med gällande rättsprincip som utgår från att alla ska bedömas och straffas för sina

egna handlingar. Att bli straffad för vad någon annan gör är kollektiv bestraffning och hör inte hemma i ett modernt rättssamhälle. Att den kollektiva bestraffningen dessutom bara drabbar en del av befolkningen, det vill säga landets 3 miljoner hyresgäster, gör det hela än mer rättsvidrigt. Förslagen strider vidare mot barnkonventionen, som blev lag i Sverige 2020. I den står att varje barn har rätt till en skälig levnadsstandard, vilket inkluderar ett boende. Att som regeringen aktivt arbeta för att få fler barn vräkta, vilket de facto är något denna lagstiftning kommer att leda till och även något man mer eller mindre konstaterar i direktiven, är alltså inte bara vidrigt utan även rättsvidrigt.

Men det tar inte slut här. För i samma utredning vill regeringen även undersöka hur det kan bli enklare för en hyresvärd att säga upp ett hyreskontrakt vid våld i nära relationer. Hur hjälper det en våldsutsatt kvinna att dessutom förlora sitt hem? Svaret är att det inte hjälper henne.

Frågan är om någon utanför regeringen och dess samarbetsparti på riktigt tror att fler vräkningar av misshandlade kvinnor, andra oskyldiga vuxna och barn leder oss mot ett tryggare samhälle. Varken polisen eller socialtjänsten tror det. Polisen menar att man i sitt förebyggande arbete inte kan se någon vinst med att enklare kunna vräka hyresgäster utan säger att det snarast kommer att segregera staden än mer. För vart ska de personer som regeringen vill vräka för att göra det tryggare för andra invånare som med full rätt har protesterat mot att ha kriminella grannar ta vägen? Polisen menar kort och gott att de vräkta familjerna bara kommer att kunna bo i områden där människor inte har kraft eller kunskap nog för att klaga på kriminella grannar. Inte heller detta är någon svår matematik.

Styrande politiker måste kunna skilja mellan att kriminella ska straffas och att oskyldiga hyresgäster ska vräkas. Vi kan inte lösa samhällets problem med kriminalitet genom populistiska attacker på oskyldiga hyresgäster. Tvärtom så kommer samhället att få betala ett långsiktigt och mycket dyrt pris för den kortsiktiga populism som denna typ av förslag innebär.

Att det är helt oacceptabelt att människor som begår brott och utsätter andra för fara ska kunna fortsätta göra så utan konsekvenser är vi alla överens om. Kriminella ska lagföras. Men de problemen måste hanteras av rättsväsendet på ett sätt som är effektivt och lever upp till rättsstatens principer. Så därför handlar inte mina frågor om det. Mitt fokus är ett annat. Tvärtom regeringen vill jag att alla vräkningar av barnfamiljer omgående stoppas. Rätten till

en bostad måste också snarast arbetas in i socialtjänstlagen. Jag vill därför uppmana regeringen att dra tillbaka dessa orättvisa och rättsvidriga förslag för att i stället satsa på att stärka tryggheten för människor.

Med anledning av detta vill jag fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

1. Har ministern för avsikt att lägga fram ett förslag som innebär en möjlighet att vräka oskyldiga vuxna, barn och misshandlade kvinnor för att få bukt med kriminaliteten i samhället?
2. Har ministern för avsikt att lägga fram ett förslag som innebär att det även ska vara möjligt att beslagta villor som till exempel ägs av föräldrar till ett barn som använt narkotika i hemmet eller någon annanstans i villaområdet?

.....

Malcolm Momodou Jallow (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Anna Aspegren